

Vážení přátelé a kolegové,

dovolte abychom Vám představili knihu „*Jeskyně Ústeckého kraje. Nekrasové podzemní objekty ve třetihorních vulkanitech, jejich původ, charakteristiky a biota*“, které v těchto dnech vychází v Nakladatelství XYZ s.r.o. Tato kniha vznikla jako výsledek tříletých výzkumů a terénních prací, jejichž průběh a financování byl podpořen naším projektem vědy a výzkumu Ministerstva životního prostředí. V letech 2007 – 2009 jsme si dali za cíl zmapovat dosud málo známý fenomén nekrasových jeskyní a dalších přirozených podzemních objektů v Ústeckém kraji. Z tohoto regionu – speleologicky obecně chudého – jsou jeskyňářské veřejnosti známy zpravidla pouze pseudokrasové jeskyně v pískovcích, vyskytující se zejména v labském údolí. Jeskyně v jiných horninách, konkrétně pak ve vyvřelinách jako jsou čediče či žnělce, stály dosud na okraji profesionálního zájmu. Jeskyňáři tak znají nejvýše Loupežnickou jeskyni nedaleko Ústí nad Labem jakožto nejdelší pseudokrasovou jeskyni ve vyvřelých horninách České republiky.

Krajina formovaná třetihorními vyvřelinami přitom skrývá několik desítek velmi zajímavých objektů, které jsou v naší knize podrobně popsány. U každé jeskyně či jeskyňky je uveden základní topografický popis, speleologická charakteristika, 2D plánek a také množství regionálně-historických faktů.

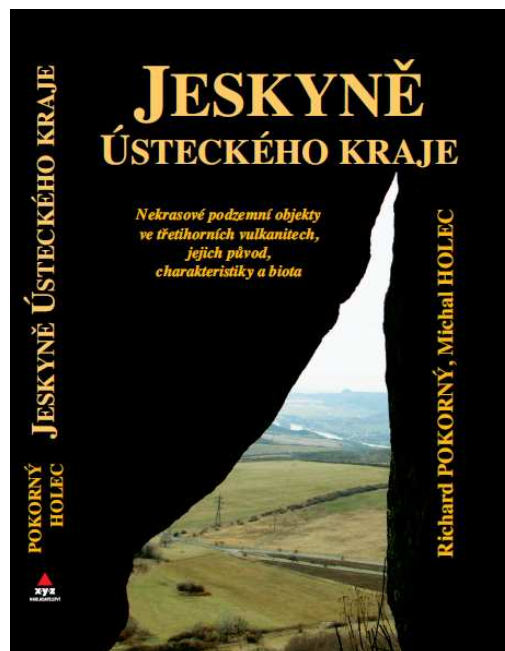
Vedle popisné části však čtenář nalezne v knize rozsáhlé povídání o genezi nekrasových neovulkanických jeskyní, vzniku a fungování ledových a paleových jeskyní, je zde rozebírána kontroverzní otázka definice jeskyně, důležitou součástí knihy je povídání o biospeleologii a také paleontologii. Všechny tyto kapitoly jsou vztaženy k zájmovému území, tedy k Ústeckému kraji.

Knihy „*Jeskyně Ústeckého kraje*“ vychází několik týdnů po vydání rozsáhlé monografie „*Jeskyně*“ ze série Chráněných území ČR, vydávané AOPK. Naše kniha by neměla být vnímána jako konkurent této unikátní a svým rozsahem podstatně širší ucelené studie, ale spíše jakýmsi dalším krokem, prohloubením a zpřesněním, po němž sáhne čtenář, kterého zaujal region Ústeckého kraje a má zájem dozvědět se o zdejších jeskyních něco více.

Obr. 20. Ledové závěsy ve Sněhové jeskyni na Bukové hoře. Foto z archivu autorů.

Vznik ledu v jeskyních na Bukové hoře byl ve starší literatuře vysvětlován prouděním vzduchu uvnitř dutiny, které v létě umožňuje prudké vypařování vody v dutině a tím silné ochlazování jeskynního ovzduší až pod bod mrazu. Na tomto principu fungují dynamické jeskyně. Zdejší rozsedliny však zřejmě i přes přítomnost neprůlezných částí nemají do hloubky skalního tělesa další pokračování, a kromě vchodu tudíž žádné spojení s vnějším světem. Proto nemůže vzniknout potřebná cirkulace vzduchu. MAREŠ (1959) jako první vyslovil domněnku, že zdejší jeskyně mají statický průběh, což doložil měření teplot a popisem tvaru jeskyní, zejména pak jejich klesajícím průběhem. Ve své práci vysvětluje princip vtékání zimního vzduchu do nitra jeskyně, přičemž tento chladný vzduch v jeskyních setrvává i v teplém ročním období a ochlazuje vodu vnikající do dutiny ze srážek a tajícího sněhu za vzniku ledových povlaků a podlahového ledu. Během léta se chladný vzduch postupně prohřívá a vytvořený led v pozdním létě mizí. Mareš rovněž zmiňuje výsledky svých pozorování, kdy v červnu 1955 nalezl v zadní části jeskyně 25 cm silnou vrstvu podlahového ledu o objemu cca 0,5 m³.

Do knihy „*Jeskyně Ústeckého kraje*“ můžete nahlédnout ve Vaší centrální knihovně u Ing. Veroniky Vlčkové. Věříme, že Vás naše kniha zaujme natolik, že se rozhodnete si ji přečíst. Pokud tomu tak bude, je možné si ji zakoupit za cenu 249 Kč přímo u autorů. Na emailu richard.pokorny@ujep.cz rádi uvítáme nejen dopisy od potenciálních zájemců, ale i jakékoli poznámky, doplňky, případně i výtky – těšíme se na diskusi s Vámi.

Děkujeme, že jste náš dopis dočetli až dokonce a omlouváme se za čas, který jste tím strávili.

Autoři: Richard POKORNÝ a Michal HOLEC
Fakulta Životního prostředí, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem